

T.a.v. de leden van de gemeenteraad

[Adres]

Kenmerk 2019/833842
Datum 9 oktober 2019
Contact Inge Mulders
Telefoon 023-5114885
E-mail imulders@haarlem.nl

Onderwerp: RKC Adviesbrief over 213a onderzoek Betrouwbare informatie over duurzaamheid

Geachte leden,

Het 213a onderzoek Betrouwbare informatie over duurzaamheid is een van de eerste 213a rapporten die het college deze raadsperiode aan de raad aanbiedt. Voor de nieuwe raadsleden willen wij graag de 213a onderzoeken en onze adviesbrief daarover introduceren. In het tweede deel van deze brief ons advies over het onderzoek naar betrouwbare informatie over duurzaamheid.

N.B. Het rapport wordt aangeboden door het college. De RKC speelt geen rol in de verdere behandeling of opvolging van de rapporten.

Deel I – Introductie

213a onderzoeken

Deze onderzoeken zijn gebaseerd op artikel 213a van de Gemeentewet. Dit artikel schrijft voor dat het college periodiek onderzoek doet naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het door hem gevoerde beleid. Het college brengt schriftelijk verslag uit over de onderzoeken. De raad heeft de *Verordening onderzoek doelmatigheid en doeltreffendheid van het door het college gevoerde bestuur van de gemeente Haarlem 2013* vastgesteld.

De belangrijkste bepalingen daarin zijn:

- Jaarlijks minimaal één doelmatigheidsonderzoek naar (onderdelen van) organisatie-eenheden van de gemeente en de uitvoering van taken door de gemeente.
- Jaarlijks minimaal één doeltreffendheidsonderzoek naar één of meerdere (delen van) programma's en paragrafen van de begroting.
- Het college informeert ieder jaar in de begroting de raad over de in het erop volgende jaar te verrichten onderzoeksonderwerpen en (globale) onderzoeksvragen naar de doelmatigheid en de doeltreffendheid.
- Het onderzoeksplan wordt ter beschikking gesteld aan de rekenkamercommissie.
- De uitkomsten van een onderzoek worden vastgelegd in een rapportage. Elke rapportage bevat tenminste de onderzoeksresultaten en indien nodig aanbevelingen voor verbeteringen.
- Op basis van de resultaten en aanbevelingen in het rapport van het onderzoek stelt het college (indien nodig) een verbeterplan op.
- Het college neemt op basis van het verbeterplan (waar nodig) bedrijfsmatige en/of beleidsmatige maatregelen.

Doel van de 213a onderzoeken is het ondersteunen van de raad in zijn controlerende rol. Met de resultaten van de onderzoeken kan de raad bepalen of met het gevoerde beleid de door de raad vastgestelde beleidsdoelen worden behaald en of publiek geld goed wordt besteed door de ambtelijke organisatie. Indien de resultaten daartoe aanleiding geven kan de vervolgstap zijn het beleid te wijzigen of het college op te dragen een doelmatiger aanpak te kiezen. Met de juiste timing van het onderzoek in de beleidscyclus, na enige jaren uitvoering en vlak voor een herijking, kan de raad de resultaten optimaal benutten.

RKC-adviezen

De RKC constateerde in 2016 dat de 213a onderzoeken in Haarlem niet optimaal werden ingezet en benut. Uit onderzoek bleek dat het aantal van minimaal twee onderzoeken per jaar vaak niet werd gehaald en dat de opzet en uitvoering van de onderzoeken meer aandacht verdiende. Om de raad te ondersteunen in het benutten van het instrument van de 213a onderzoeken, besloot de RKC de raad te adviseren over de door het college aangeboden 213a rapporten. De RKC kijkt alleen op technische wijze naar de onderzoeksmethodiek en verslaglegging en naar de naleving van de verordening. De adviesbrieven kan de raad gebruiken bij het lezen en bij het bespreken van de rapporten met het college.

Deel II Advies onderzoek Betrouwbare informatie over duurzaamheid

Een belangrijke opmerking vooraf is, en het college geeft dat zelf ook aan, dat dit onderzoek in wezen geen 213a onderzoek is: het is geen onderzoek naar doelmatigheid of doeltreffendheid. Het onderzoek heeft het karakter van een haalbaarheidsonderzoek ter voorbereiding op een klimaat- of duurzaamheidsbegroting.

Door deze keuze blijft een goede gelegenheid tot beleidsevaluatie onbenut. De raad heeft hier bij vaststelling van de begroting 2019 mee ingestemd.

De belangrijkste conclusie van het onderzoek is dat de SDG-indicatoren niet als verantwoordingsindicator in de begroting kunnen worden gebruikt. Voornamelijk omdat de begroting gaat over de verdeling van middelen en de gemeente gehouden is aan het Besluit Begroten en Verantwoorden (BBV). Een tweede reden voor de conclusie is dat de Social Development Goals (SDG's) niet aansluiten op de huidige doelenboom, beoogde effecten en prestaties. Het CBS beveelt aan te beginnen met een duurzaamheidsparagraaf en daarbij de standaard van de World Council of City Data (WCCD) te gebruiken.

Hieronder sommen wij puntsgewijs onze bevindingen ten aanzien van het onderzoek op. Dit is het resultaat van een onderzoekstechnische analyse.

- Ten aanzien van de onderzoeksvraag plaatst de RKC twee opmerkingen:
 - 1) De onderzoeksvraag van de gemeente gaat nadrukkelijk in op de vereisten van betrouwbaarheid vanuit accountantsperspectief. De 'BBV-begroting' kan echter niet worden vervangen door een eigen duurzaamheidsbegroting. De verplichting tot een begroting conform het BBV zal blijven bestaan. Voor een complementaire duurzaamheidsbegroting of – paragraaf

zijn de vereisten vanuit de accountant minder dwingend. De begroting of paragraaf kan worden afgestemd op de informatiebehoefte van de raad.

2) De redenering over de beperkte aansluiting op de huidige doelenboom kan volgens de RKC worden omgedraaid: Indien duurzaamheid in de doelenboom wordt opgenomen, zouden de SDG's of andere duurzaamheidsindicatoren in principe wel als outcome of effectindicator kunnen worden gebruikt. Als prestatie-indicator zijn ze inderdaad niet geschikt.

- Het is positief dat de vraagstelling van de gemeente er mede op is gericht aan te sluiten bij nationale monitoren om vergelijkbaarheid te borgen en dat is onderzocht of de eigen afdeling de data zou kunnen genereren. Er is niet onderzocht wat het prijskaartje zou zijn van de verschillende opties. Dat zou een logisch onderdeel zijn van een haalbaarheidsonderzoek.
- Bij beoordeling van de geschiktheid van de WCCD/SDG data is terecht gekeken naar de consistentie, vergelijkbaarheid en relevantie. De consistentie is geborgd, zeker als certificering zou plaatsvinden. De mogelijkheid tot vergelijken is er dan ook, zij het dat er op dit moment pas 6 Nederlandse gemeenten deelnemen aan WCCD. Terecht wordt ook opgemerkt dat lang niet alle SDG's op gemeentelijk niveau relevant of beïnvloedbaar zijn. Op waarstaatjegemeente.nl worden de scores voor alle Nederlandse gemeenten op 16 relevante SDG's gepresenteerd.
- Een criterium dat de RKC graag benadrukt bij selectie van indicatoren voor P&C-documenten is de tijdige beschikbaarheid. De meeste SDG data op WCCD of waarstaatjegemeente.nl zijn niet recent. De meest recente data stammen uit 2012 tot 2018. Voor directe sturing door de raad is het wenselijk dat in het jaarverslag de data uit het verslagjaar kunnen worden gepresenteerd.
- Het is onduidelijk wat het college met het rapport voor ogen heeft. Het collegebesluit omvat uitsluitend het vaststellen van het rapport en gaat niet in op de bevindingen. Dit is niet overeenkomstig de verordening. Een 213a onderzoek is 'a means to an end', een middel tot een doel, en zou een bijdrage moeten leveren aan de kwaliteit van het Haarlams beleid. Ook al ter rechtvaardiging van de met de uitvoering van het onderzoek gemaakte kosten. Het college constateert slechts te hebben geleerd dat experimenteren en onderzoeken centraal staan bij het streven naar een duurzame gemeente.

Wij adviseren de raad:

1. Het college om een reactie te vragen op de bevindingen van het rapport en te informeren naar vervolgstappen.
2. En voorts ook zelfstandig af te wegen of de bevindingen aanleiding vormen tot een wijziging van het voornemen tot een duurzaamheidsbegroting te komen.

Met vriendelijke groet,

b/a

Sacha Schneiders,
Voorzitter